

Rusza wielkie badanie gospodarstw rolnych

Od początku czerwca do połowy sierpnia tego roku Główny Urząd Statystyczny przeprowadzi zakrojone na ogromną skalę szczegółowe badanie gospodarstw rolnych (obejmie 120 tys. gospodarstw). GUS będzie pytał m.in. o powierzchnię upraw, zasiewy, pogłowie zwierząt hodowlanych, zużycie nawozów, wyposażenie w maszyny. Wyniki będą kluczowe dla prowadzenia właściwej polityki rolnej na poziomie krajowym i unijnym, w tym dla wielkości dopłat do rolnictwa.

To, co dzieje się w polskim rolnictwie, ma ogromne znaczenie dla gospodarki i słusznie przyciąga uwagę opinii publicznej. Wiedza o tym, jak zmieniają się i jak obecnie funkcjonują gospodarstwa rolne, jest też niezbędna do wdrażania polityki i programów, które służą rozwojowi tego sektora, w tym do oceny oraz odpowiedniego kształtowania unijnej Wspólnej Polityki Rolnej, a w jej ramach – wielkości wsparcia dla rolników. To m.in. dlatego zaplanowane przez GUS na 1 czerwca – 14 sierpnia tego roku badanie ma tak duże znaczenie.

Jaki jest cel i jakie korzyści

Nazwa badania, jak to zazwyczaj bywa, ma mocno „techniczne” brzmienie: „Zintegrowane statystyki dotyczące gospodarstw rolnych”, a wypełniany w jego ramach formularz określany jest jako R-SGR. Ale cel jest jasny: chodzi o to, by zebrać informacje m.in. o strukturze gospodarstw rolnych, ich wielkości, specjalizacji oraz o ich sytuacji. I o to, by móc sporządzić ich charakterystykę w wielu różnych przekrojach. A mówiąc jeszcze krócej: by mieć ich precyzyjny obraz.

Te dokładne informacje – podobnie jak w przypadku innych badań organizowanych przez Główny Urząd Statystyczny – będą służyć wszystkim, którzy mają – na poziomie lokalnym, krajowym lub unijnym - wpływ na gospodarkę, a szczególnie na rolnictwo, lub których interesy są z rolnictwem związane. Dotyczy to m.in. Komisji Europejskiej, administracji rządowej i samorządowej, ale też przedsiębiorstw i innych uczestników życia gospodarczego, w tym oczywiście samych rolników. Przykładowo, wyniki badań będą miały wpływ nie tylko na realizację i kształt unijnej Wspólnej Polityki Rolnej, ale też rządowej „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”.

Ogromna skala

Badanie jest realizowane raz na trzy lata. Odbywa się we wszystkich krajach unijnych. Podstawą do jego przeprowadzenia jest przede wszystkim rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1091 z 18 lipca 2018 r. w sprawie zintegrowanych statystyk dotyczących gospodarstw rolnych.

Liczba gospodarstw rolnych w Polsce szacowana jest na ok. 1,2 mln. Najnowsza edycja badania obejmie 120 tys. z nich (czyli około 10%). Zbadane zostaną wszystkie działające w naszym kraju gospodarstwa prowadzone przez osoby prawne lub jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, wszystkie gospodarstwa ekologiczne bez względu na formę prawną, w jakiej funkcjonują, a także wszystkie duże gospodarstwa indywidualne (grupa dużych gospodarstw jest dla każdego województwa wyłaniana osobno na podstawie przyjętych dla tego województwa kryteriów). W przypadku pozostałych gospodarstw indywidualnych badanie obejmie odpowiednio liczną grupę ich wylosowanych reprezentantów.

Pełne bezpieczeństwo

Podobnie jak w innych przypadkach, GUS gwarantuje całkowitą ochronę gromadzonych w ramach badania informacji. Dodatkowo objęte są one – pod rygorem odpowiedzialności karnej – tajemnicą statystyczną (obowiązuje ankieterów i wszystkich innych pracowników statystyki publicznej). To oznacza, że dane jednostkowe dotyczące konkretnego gospodarstwa i osób z nim związanych, które mogłyby pozwolić na ich identyfikację, nigdy nie mogą zostać ujawnione lub komukolwiek przekazane. Są one wprowadzane do bezpiecznej bazy danych i anonimizowane. Następnie już jako dane nieidentyfikowalne (anonimowe, których nie można w żaden sposób powiązać z żadną konkretną osobą) są opracowywane przez ekspertów statystyki publicznej - wyłącznie na potrzeby przygotowania opracowań i analiz zbiorczych. Mówiąc wprost: poznamy w różnym ujęciu i w różnych przekrojach wyniki badania gospodarstw rolnych, ale nigdy nie poznamy danych na temat tego czy innego gospodarstwa albo osoby związanej z gospodarstwem.

Czego się dowiemy

Ankieterzy będą pytać m.in. o liczbę pracujących w gospodarstwie, użytkowanie gruntów, powierzchnię zasiewów, pogłowie zwierząt gospodarskich, maszyny i urządzenia rolnicze, strukturę dochodów, wykorzystanie nawozów wedle ich rodzajów, wykorzystanie środków ochrony roślin, prowadzenie działalności gospodarczej w gospodarstwie itd.

Rolnicy otrzymają od prezesa GUS list z informacjami na temat badania, sposobu jego przeprowadzenia i celów. Wedle życzenia będą mogli sami wypełnić formularz przez internet (tzw. samospis), korzystając z aplikacji na stronie internetowej badaniarolne.stat.gov.pl, albo zrobi to ankieter podczas rozmowy telefonicznej lub wizyty w gospodarstwie rolnym. Przypominamy: ankieter jest funkcjonariuszem publicznym i pracownikiem urzędu statystycznego. W czasie rozmowy przedstawi się, poda numer legitymacji służbowej (podczas wizyty okaże legitymację), a jego tożsamość można bardzo łatwo i bardzo szybko sprawdzić na stronie internetowej: badania-ankietowe.stat.gov.pl lub dzwoniąc na infolinię statystyczną, numer: +48 22 279 99 99.

Pod tym numerem rolnicy uzyskają też wszelkie informacje na temat badania oraz wszelką pomoc, której w związku z nim będą potrzebować. Infolinia będzie im służyć 28 i 29 maja w godz. 8:00–15:00 oraz od 1 czerwca do 14 sierpnia w godz. 8:00–20:00 w dni robocze.

Warto pamiętać, że ankieter nie będzie nigdy prosił respondentów o informacje niezwiązane z badaniem lub wykraczające poza jego zakres, np. o numer rachunku bankowego.

Dlaczego warto brać udział

Udział w badaniu jest z mocy ustawy obowiązkowy, jednakże kluczowe jest zrozumienie jego wagi i pożytków, które z niego płyną. Rolnicy mają ich świadomość. Nie ma wątpliwości, że właściwa polityka rolna, bez względu na to, czy mamy na myśli działania lokalne, krajowe, czy europejskie (unijne), nie może być prowadzona na ślepo, ale musi wykorzystywać jak najbardziej aktualne, pełne i precyzyjne informacje – uwzględniające stan obecny, zmiany w czasie i porównania dotyczące regionów i krajów. Udział w badaniach ma więc ogromne znaczenie społeczne i jednocześnie jest też w najlepszym interesie samych respondentów, zainteresowanych rozwojem rolnictwa.

Wyniki tegorocznego badania będziemy poznawać systematycznie w różnych publikacjach GUS, m.in. w rocznikach statystycznych, w tym w „Roczniku Statystycznym Rolnictwa”, który będzie publikowany pod koniec 2028 r., a wcześniej w analizie „Charakterystyka gospodarstw rolnych” (publikacja w czerwcu 2028 r.). Dane te zostaną również umieszczone w Banku Danych Lokalnych dostępnym za pośrednictwem strony internetowej stat.gov.pl (w czerwcu 2028 r.).